

Ruumiin ylösnousemuksesta

Narsissi on kristillisessä perinteessä Jeesuksen ylösnousemuksen ja kuoleman voittamisen kukka.

Pääsiäisenä juhlitaan sitä, että ristillä kuollut Jeesus nousi kuolleista. Samalla julitaan sitä, että hänen voittonsa kuolemasta koskee muitakin kuin häntä. Mistä tällainen kummallinen uskomus on saanut alkunsa?

Tuonelasta ei ole paluuta

Vanhan testamentin yleisin näkemys kuoleman jälkeisestä elämästä on, että sellaista ei ole.

”Vaikka puu kaadetaan, sillä on yhä toivoa: sen kanto työntää versoja, niiden kasvu ei lopu. – Toisin ihminen: hän riutuu ja kuolee. Kun hän on mennyt pois, missä hän on? Meren vesi haihtuu, virta kuivuu, sen vedet häviävät. Kun ihminen vaipuu lepoon, hän ei enää nouse, ei vaikka taivaat revähtäisivät auki. Ihminen ei herää unestaan (Job 14:7-12).”

Kuoleman jälkeen ihmisen sielu menee paikkaan nimeltä Sheol (tuonela). Olo siellä on ankeaa, loputonta unta, jota ei voi pitää elämästä. Sieltä ei ole paluuta.

Tämän vuoksi suurin osa Vanhaa testamenttia on hyvin tämänpuoleista: Jumala antaa kullekin hänen ansionsa mukaisen palkkion tai rangaistuksen tässä elämässä.

Luut heräävät eloon!

Vanhan testamentin nuoremmissa osissa näkyy Israelin uskossa tapahtunut muutos. Syynä oli Israelin valtion tuho ja kansan joutuminen pakkosiirtolaisuuteen (587 eKr.).

Profeettojen mukaan Israel oli tehnyt niin paljon syntiä, että Jumala oli vihastunut siihen. Siksi Jerusalemin temppelin tuho, siksi pakkosiirtolaisuus. Mutta rajansa kaikella! Pakanakansat olivat kiusanneet Jumalan kansaa jo yli kohtuuden. Herra armahtaisi heitä ja Israel saisi palata Luvattuun maahan.

Hesekiel ennusti tästä käyttämällä vertausta, josta tuli olennainen ylösnousemususkon kannalta. Hän kertoi nähneensä näyn: Laaksoissa oli paljon kuolleitten luita. Herra käski häntä sanomaan niille, että ne heräisivät eloon. Alkoi kuulua kovaa kalinaa. Luut lähenivät toisiaan ja liittyivät yhteen nivel niveleltä. Niihin kasvoi jänteet, lihakset ja nahka, ja ne heräivät eloon (Hes. 37).

Herra kertoi Hesekielille näyn tulkinnan: ”Ihmisen, nämä luut ovat Israelin kansa.” Pakkosiirtolaiset valittivat, että heidän toivonsa oli kuollut. Mutta niin ei ollut. Herra veisi heidät takaisin Israelin maahan.

Hesekielin näyn alkuperäisenä tarkoituksena ei ollut sen ennustaminen, että kerran tapahtuisi yksittäisten ihmisten kuolleista herääminen. Luiden eloon herääminen oli vertauskuva Israelin kansallisesta uudistamisesta. Myöhemmin Hesekielin näky kuitenkin ymmärrettiin kirjaimellisesti: Herra herättäisi kuolleet haudoistaan, ruumiillisesti.

Marttyyrit saavat oikeutta ylösnousemuksessa

Uuteen tulkintaan johti se, että juutalaiset joutuivat kolmesataa vuotta pakkosiirtolaisuudesta paluun jälkeeseen taas ankarien vainojen kohteeksi. Pahimman niistä toteutti eräs Aleksenteri Suuren seuraajien jälkeläisistä, nimeltään Antiokhos IV. Hän kielsi juutalaisilta kuolemanrangaistuksen uhalla heidän uskontonsa harjoittamisen (v. 167 eKr.).

2. Makkabealaiskirjassa kerrotaan, kuinka Antiokhos yrittää pakottaa seitsemää juutalaista veljestä syömään Mooseksen laissa kiellettyä sian lihaa. Veljekset eivät suostu. Eräältä heistä uhataan leikata kieli.

”Kun miehet ryhtyivät leikkaamaan hänen kieltään, hän työnsi sen heti suusta, ojensi pelotta kätensä ja sanoi vakaalla äänellä. ”Tai-vaasta minä olen nämä saanut, ja Jumalan lakien tähden annan ne auliisti pois, koska toivon saavani ne häneltä jälleen takaisin” (2. Makk. 7:10-11).”

Veljekset eivät pelänneet kuolemaa, koska he uskoivat, että Jumala herättäisi heidät kuolleista ruumiillisesti. Heidän toivonsa perustana oli Jumalan lupaus siitä, että hänen käskyjensä noudattaminen tuo siunauksen ja niiden rikkominen rangaistuksen. He noudattivat Jumalan käskyjä katkeeraan loppuun saakka. Jumala piti lupauksensa ja herättäisi heidät kuolleista saamaan ansionsa mukaisen palkkion. Se tapahtuisi ruumiillisesti, sillä kaikkivaltaana luojana Herra pystyy korjaamaan myös ruumiin tasolla sen, minkä paha tuhoaa.

Kolme eri näkemystä kuoleman jälkeisestä elämästä

Jeesuksen aikana ajatus lopun aikoina koittavasta kuolleitten ylösnousemuksesta oli juutalaisten parissa hyvin yleinen. Se ei kuitenkaan ollut ainoa näkemys kuoleman jälkeisestä elämästä. Joitain vuosia Jeesuksen jälkeen elänyt juutalainen historioitsija Josefus kirjoitti, että juutalaisuudessa vaikutti kolme puolueta. Ne erosivat toisistaan mm. suhtautumisessaan kuoleman jälkeiseen elämään.

Jos Josefuksen tiedonantoja hieman oikoo, voi sanoa, että yhden puolueen edustajat eli fariseukset olivat innokkaita herätysliikkeihisiä. He uskoivat, että aikojen lopussa koittaa kuolleitten yleinen ja ruumiillinen ylösnousemus ja tuomiopäivä. Saddukeukset taas olivat yläluokan puolue, joka hallitsi roomalaisten suostumuksella. Heidän mukaansa kuoleman jälkeistä elä-

mää ei ole, vaan Jumala antaa ihmiselle hänen ansionsa mukaan tässä elämässä. Kolmas puolue olivat essealaiset, muusta yhteiskunnasta erilleen vetäytyneet ryhmä. Heidän mukaansa ihmisen sielu on kuolematon. Kuoleman jälkeen ruumis maatu, mutta hyvän ihmisen sielu menee Jumalan luo ja paha sielu rangaistukseen. Tämän taustalla oli kreikkalaisen kulttuurin ja Platonin filosofian vaikutus.

Jos Jeesuksen näkemystä kuoleman jälkeisestä elämästä verrataan noihin kolmeen juutalaiseen näkemykseen, voidaan sanoa, että hän oli lähimpänä fariseusten opetusta, vaikka muissa suhteissa erosi heistä. Jeesus opetti yleistä, lopun aikoina tapahtuvaa kuolleiden ylösnousemusta, joka on ruumiillinen. Hänen mukaansa Jumalan valtakunta koittaa maan päälle.

Jeesuksen ylösnousemus oli yllätys, joka muutti kaiken

Vaikka usko ylösnousemuksen oli yleistä, Jeesuksen ylösnousemus oli täydellinen yllätys kaikille. Se näkyi evankeliumeista. Niiden pääsiäistä koskevat kuvaukset perustuvat silminnäkijäkertomuksiin, joita ei ole muokattu ristiriidattomaksi kokonaisuudeksi. Niissä ei myöskään ole ehditty mieltä, mitä Jeesuksen ylösnousemus merkitsi.

Jeesuksen ylösnousemus oli yllätys myös siksi, että ruumiin ylösnousemuksen uskottiin tapahtuvan kerralla kaikille ihmisille. Mutta Jeesus oli yksilö, joka nousi kuolleista, vaikka muut eivät nousseet. Hänen oli ounasteltu olevan Messias, mutta Messiaan ajateltiin olevan sotapäällikkö, joka voittaa pakanat ja tuo vallan Israelille. Ei osattu kuvitella, että Messias joutuisi häpeällisesti tapetuksi ja sitten Jumala herättäisi hänet kuolleista.

Apostoli Paavali: Jeesus on ”ensi hedelmä”

Kuolleista ylösnoussut Jeesus kutsui lähettilääkseen entisen fariseuksen nimeltä Saulus (myöh. Paavali). Hänelle Jeesus opetti sanoman, joka piti viedä muille kansoille. Tuo sanoma eli ”evankeliumi” on tulkinta siitä, mikä Jeesuksen ristinkuoleman ja ylösnousemuksen merkitys on.

Paavalin mukaan Jeesus on ”ensihedelmä” ylösnousemuksen kokeneista ihmisistä. Tuo kummallinen sana juontuu Vanhasta testamentista. Siellä Jumala käsksee israelilaisia tuomaan hänen pyhäkköönsä viljasadon ensimmäisen viljalyhteen. Kun he niin tekisivät, olisi loppukin sadosta siunattu.

Niin Israelissa myös tehtiin. Ensimmäiseksi viljasto kypsyi alhaalla Jordanin laaksossa. Ensimmäinen lyhde kiidätettiin ylängölle, Jerusalemin temppeliin, jossa pidettiin isot juhlat. Niiden ideana oli se, että kun viljan ”ensihedelmä” oli nyt saatu, pian päästäisiin iloitsemaan muualtakin saatavasta sadosta.

Se, että Jeesus on herätetty kuolleista ”ensihedelmä”, tarkoittaa, että samalla tavalla käy myös niille ihmisille, jotka turvautuvat häneen. He ovat kuin sato, joka tulee kypsymään korjuukuntoon jonkin aikaa sen jälkeen kuin ensihedelmä on kypsytynyt.

Paavalin mukaan ylösnousemus on ruumiillinen. Ylösnousemusruumis ei kuitenkaan ole kokonaan samanlainen kuin nykyinen ruumis. Se on vahvempi ja kauniimpi kuin nykyinen, eikä se rappeudu eikä kuole. Se ei ole väriin halujen vaan Jumalan Hengen ohjaama (1. Kor. 15). Ruumiin ylösnousemuksen liittyy koko luomakunnan uudistuminen entistä paremmaksi.

Pääsiäinen on ylösnousemuksen juhla

Usko ruumiin ylösnousemuksen on erittäin outo uskomus. Ei ihme, että kun Paavali puhui Ateenan torilla sikäläisille filosofeille sanomaansa Jeesuksesta ja ylösnousemuksesta, se herätti lähinnä halveksuntaa. Jotkut kuitenkin kiinnostuivat (ks. Apt. 17:16-34).

Heidän kaltaisistaan sai alkunsa se, että kirkko on saanut koko maailmassa vahvan jalansijan. Maallistumisesta huolimatta melkein kaikkialla juhlitaan pääsiäistä. Monessa kirkossa lauletaan ortodoksista alkuperää olevaa pääsiäishymniä: ”Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti, ja haudoissa oleville elämän antoi.”

Pääsiäisenä juhlitaan sitä, että Jeesus on ylösnousemuksen ”ensihedelmä”. Hänen ylösnousemuksensa takia hauta tai tuonela eivät ole loppusijoituspaikkamme.

Jeesus on se mitä juutalaisista marttyyreistä alkunsa saanut ylösnousemususko loppujen lopuksi tarkoittaa. Jumala herätti hänet ruumiillisesti kuolleista, ja se tulee vaikuttamaan muittenkin ihmisten ylösnousemuksen.

Meidän ei tarvitse ansaita ylösnousemusta hyvillä teoillamme, niin kuin juutalaiset marttyyrit ajattelivat. Jeesus sanoi tästä: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, se ei ikinä kuole”. Uskomalla Jeesukseen ihminen saa omakseen sen saman, mitä Jeesus koki ylösnousemuksen ensi hedelmänä. ■

Sammeli Juntunen

kirkkoherra ja ekumeniikan dosentti

Hiljaisen viikon ja pääsiäisen tapahtumat

^(G) = kuunneltavissa nettiradiossa savonlinnaseurakunta.fi

Palmusunnuntai 24.3.

klo 10 Messu Kerimäen talvikirkossa
klo 10 Messu Punkaharjun kirkossa
klo 10 Messu Rantasalmen kirkossa ^(G)
klo 10 Messu Tuomiokirkossa ^(G)
klo 13 Perhemessu Savonrannan kirkossa
klo 13 Perhemessu Sulkavan srk-talo. Enonkosken Gospelkuoro.
klo 16 Sanajumalanpalvelus Enonkosken kirkossa
klo 18 Gospelpassio *Ja niin tuli aamu* Tuomiokirkossa. Kts. s 3. ^(G)

Hiljaisen viikon maanantai 25.3.

klo 18 Iltakirkko Tuomiokirkossa. Mukana Pyhä Jyske. ^(G)

Hiljaisen viikon tiistai 26.3.

klo 16.30 Viittomakielisten ehtoollishartaus ja kahvit, srk-keskus, Kappelikahvio. *Mukana kuurojenpappi Seppo Laukkanen. Lisätietoja: Diakoniatyöntekijä Tiina Strenzell p. 044 776 8011*
klo 17 ja klo 18 Pääsiäispolun näytökset, Kerimäen srk-koti. Kesto n. 30 min.
klo 18 Rukoushetki Enonkosken kirkossa
klo 18 Iltakirkko Tuomiokirkossa. Erityisesti rippikoululaisille. ^(G)
Kaikki ovat tervetulleita!

Hiljaisen viikon keskiviikko 27.3.

klo 13 Simanalan kyläyhdistyksen hiljaisen viikon hartaus kylätalossa, Enonkoskentie 1945.
klo 18 Iltakirkko Tuomiokirkossa. Erityisesti rippikoululaisille. ^(G)
Kaikki ovat tervetulleita!

Kiiristorstai 28.3.

klo 15 Messu Lohikosken kirkossa
klo 18 Messu Enonkosken kirkossa
Klo 18 Messu Kerimäen talvikirkossa
klo 18 Messu Punkaharjun kirkossa
klo 18 Messu Rantasalmen kirkossa. Iltateet. ^(G)
klo 18 Messu Tuomiokirkossa. Kirkkokuoro. ^(G)
klo 18 Messu Savonrannan kirkossa
klo 18 Messu Sulkavan kirkossa

Pitkäperjantai 29.3.

klo 10 Sanajumalanpalvelus Enonkosken kirkossa
klo 10 Sanajumalanpalvelus Kerimäen isossa kirkossa.
Huom: Pukeudu lämpimästi.

klo 10 Sanajumalanpalvelus Punkaharjun kirkossa
klo 10 Sanajumalanpalvelus Rantasalmen kirkossa ^(G)
klo 10 Sanajumalanpalvelus Tuomiokirkossa ^(G)
Klo 10 Sanajumalanpalvelus Savonrannan kirkossa
Klo 10 Sanajumalanpalvelus Sulkavan kirkossa

Hiljainen lauantai 30.3.

klo 22 Pääsiäisyön messu Rantasalmen kirkossa ^(G)
klo 23 Pääsiäisyön messu Tuomiokirkossa ^(G)

Pääsiäispäivä 31.3.

klo 10 Messu Enonkosken kirkossa
klo 10 Messu Kerimäen talvikirkossa
Klo 10 Messu Punkaharjun kirkossa
klo 10 Messu Rantasalmen kirkossa ^(G)
klo 10 Messu Tuomiokirkossa ^(G)
klo 10 Messu Sulkavan kirkossa.
Messu myös suorana lähetyksenä: Facebook.com/savonlinnansrk
klo 13 Messu Lohikosken kirkossa
klo 13 Messu Oravin rukoushuoneella
klo 13 Messu Pääskylahden kirkossa
Klo 13 Messu Savonrannan kirkossa

2. pääsiäispäivä 1.4.

klo 10 Messu Tuomiokirkossa. Pop up -kuoro. Harjoitukset klo 9. ^(G)
klo 13 Messu Enonkosken luostarissa, Ihamaniementie 848. Kahvit klo 12.30.
klo 16 Alleluia!-konsertti Tuomiokirkossa. Janette Hämäläinen, laulu ja Eemeli Solehmainen, piano. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €